زانستی سەردەم

ژمارە 40 ساڵی 11 تشرینی دووەم 2009 خەزەڵوەر 2709
Issue NO. 40 November 2009

سەرنوسەر

ئەکرەم قەرەداخی

سکرتێری نوسین

سۆزان جەمال

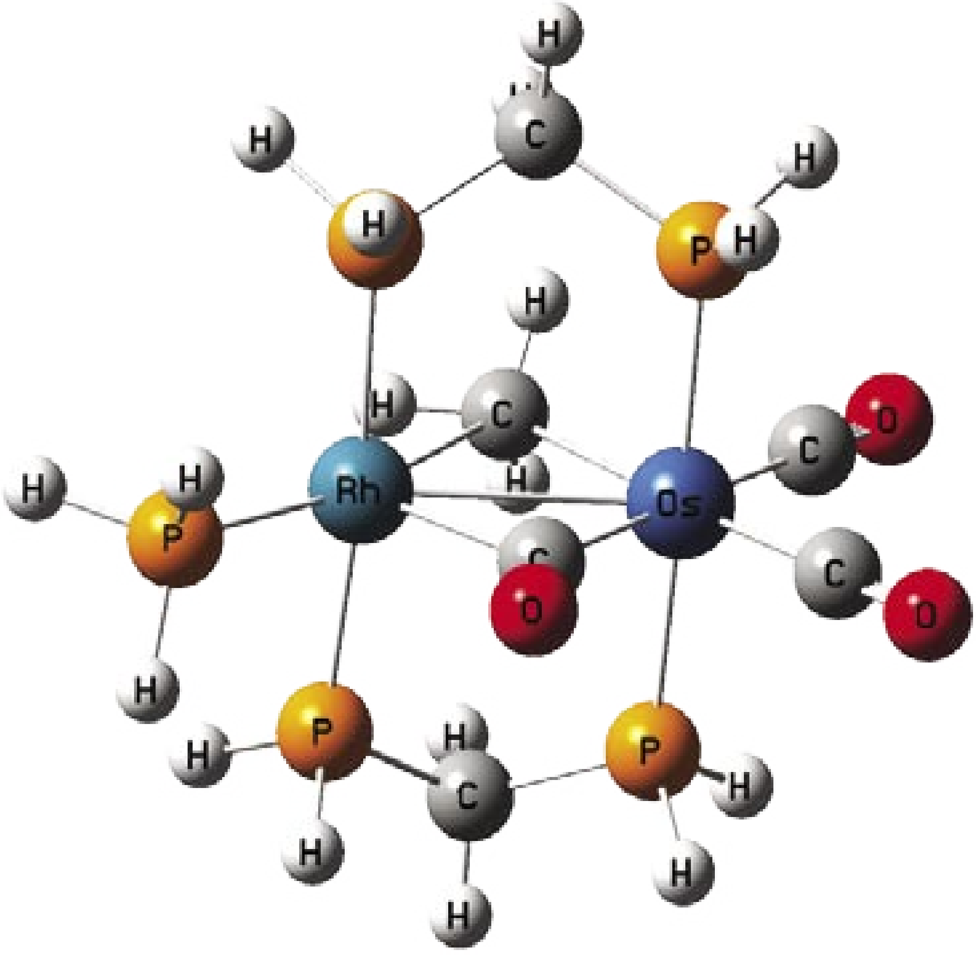

لەم ژمارەیەدا

سەروتار

4. زانست نانی ئایندەیە

نۆژداری — Medicine

.5 کۆلیسترۆڵەکەم بەرزە... — د. یاسین محێدین

.28 ترس لەپزیشکی ددان — د. سەعید عەبدول لەتیف

.71 دوورکەوتنەوە لە خۆر... — د. مەحمود فەقێ رەسول

.152 ددانە جیرێ... — د. دەروون سەعید

.154 بەڵغەمی خوێناوی... — د. هادی محەمەد

.167 لابردنی مێوی گوێ... — د. عەبیر موبارەك

.181 خوێنی وشتر چارەسەرە... — د. ئیبراهیم فەرغەلی

.188 لەپێناوی خەندەیەکی جواندا... — د. عەلی حەبیب

.192 کلۆربوونی ددان... — د. هەڵگورد سالح

.199 خورانی پێست... — د. عەبدولعەزیز ناسر

پەرەسەندن — Evolution

.119 پێنجەم کارەسات... — ئەلیکساندەر ئارسەر

سێکسزانی — Sexology

.35 سێکس لەچل ساڵییەوە... — د.فەوزیە دریع

.101 پرسیارو وەڵام لەسەر سێکس — د.فەوزیە

.137 بەختەوەری هاوسەرێتی — د. حەسان مالح

جیۆلۆجی — Geology

.80 کەشکاریو راماڵین — د. ئیبراهیم محەمەد جەزا

وزە — Energy

.87 سەرچاوەکانی وزەی کارەبا — محەمەد ساڵح دوکانی

سایکۆلۆژی — Psychology

.57 وەسواسی... — سۆزان جەمال

.98 دڵپیسی پاسەوانی... — د. فەهمی حسین

.109 زۆر مەخەوە — د. دەریا سەعید

.173 ئاسوودەبوونی دەروون... — رووناك عوسمان

.185 مرۆڤ لە سەرکەوتن... — د. سەمیر شێخانی

.195 بیستنی دەنگی نامۆ — د. سامیر جەمیل

دیزاین: ئەسرین ئەسکەندەری

تایپ: بەناز محەمەد توفیق

هەڵەچن: لەرین لەتیف

چاپ: چاپخانەی دەزگای سەردەم

E-mail: zanstyserdem@yahoo.com

zanst@serdam.org

www.serdam.org

ڤێتێرنەری Veterinary

171. نەخۆشی باوەڵی... — د. فەرەیدون عەبدولستار

کیمیا Chemistry

145. مادده کیمیاییەکان... — جوزیف رودریکس

منداڵ و پەروەدە Child and education

21. ترس دەروونی منداڵ... — حەمەی ئەحمەد رەسول
49. من لەکوێوە هاتووم؟ — کلاسیر ڕەینەر

فیزیک Physics

95. تیۆری ئاینشتاین و... — جەمال محەمەد ئەمین
125. دۆخی پێنجەمی مادده... — تاهیر عوسمان
164. کاریگەری شەپۆلە مایکرۆییەکان... — حەمە عەلی محەمەد
178. دووانە بۆریدی مەگنسیۆم — جوان رەئوف

تەکنۆلۆژی Technology

45. منداڵەکەت لای ڕۆبۆت... — کریستین کاریل
128. ئایا زانست شمەکە؟ — د. قاسم عەبدە
158. فڕۆکە بەقەبارەی مێشوولە... — بەهجەت حەمەڕەزا

کۆمپیوتەر Computer

190. بۆکسی پاسوۆرد... — محەمەد ئەبوبەکر

بایۆلۆژی Biology

15. ڕووەکەکان شەڕدەکەن — کارزان عەبدوڵڵا
176. خاڵی دەستپێکردنی ژیان... — ئیراد مەنوچەر

بۆماوەزانی Heredity

141. نەخۆشییە بۆماوەییەکان ... — ئیراد مەنوچەر

خۆراکزانی Nutrition

133. شیر ڕەتمەکەرەوە — عومەرو ڕیاز
160. مەعدەنووس باشترین چارەسەرە — نیگار گەرمیانی

مێروزانی Entomology

69. هەنگ زوو زوو گەنج دەبێتەوە — د. پرشنگ عەبدول

دەرمانسازی Drug

111. سەردەمی ئەمپسیلین... — کوردە ئاوات

گەردونزانی Cosmology

31. 2036 قیامەت ڕوودەدات؟ — د. ئەسعەد مزوری

ناونیشان:

سلێمانی ـ بینای سەردەم ـ گۆڤاری زانستی سەردەم:
07480136653
07701573823

تیراژ: 4000

نرخ: 3500

سەروتار

زانست نانی ئاییندەیە

گۆڕانەکانی زانست و تەکنۆلۆژی ئەم سەردەمە خێرا و سەرسوڕهێنەر و سەراپاگیرن، دووربڕی مەودای شۆڕشە زانیارییەکان لەدیارترین خەسڵەتەکانی ئەم سەردەمەن، پێشبینیکردنی ئاییندەی ژیانی مرۆڤ و تواناکانی لەسەر ڕووی زەوی نادیارە و دەشێت شۆڕشی زانستیی دیکەش بەڕێوە بێت بن کە بەتەواوەتی ژیانی مرۆڤ و تەنانەت پەیوەندییەکانیشی لەنێو مرۆڤەکان خۆیان و بەگەردوونیشەوە بگۆڕێت.

بۆئەوەی لەم گۆڕانە خێراو تیژڕەوەدا دواکەوتن و دوورە پەرێزی نەبێتە پشکمان، وا پێویست دەکات لەرێی بەئاگابوون و بەدواداچوونی زانستییەوە ڕاگەیاندنە زانستییەکانی ناو کۆمەڵگە هاوهەنگاو لەگەڵیدا ڕێ بکەن، د. ئیسماعیل ئیبراهیم لەکتێبی ڕۆژنامەنووسی پسپۆڕدا دەڵێت: زانست نانی ئاییندەیە، بەو واتایەی چۆن ژیان بێ نان مەحاڵە، کۆمەڵگەیش لەم سەردەمەدا بێ زانست دروست نییە، چونکە گرنگی و کاریگەرییەکەی بۆ سەر ژیانی مرۆڤ نکوڵی لێناکرێت.

بۆئەوەی زانست بێتە ناو ژیانی گشتییەوە و خەڵك سوودی زیاتر لەبوارە فرە لق و بەربڵاوەکانی وەربگرن، وا پێویست دەکات لەسەر فێربوون و بەئاگابوون و ئاشنابوون ڕابێن و زانستیش سادە بکرێتەوە، ئەوەی ئەم ئەرکەش دەبینێت ڕاگەیاندنە بەگشتی، چونکە مەحاڵە تاکەکانی کۆمەڵ بەگشتی تەنیا لەناو هۆڵەکانی خوێندن و تاقیگەو سیمینارە ئەکادیمییەکان فێری زانست بن، ئەرکی چاپکراوە زانستییەکانە ڕۆشنبیریی زانستیی بڵاوبکەنەوە، هەوڵ بدەن میتۆدی زانستی لەبیری تاکدا زاڵ سەروەر بێت.

بەواتایەکی دیکە مەرج نییە هەموو گۆڤار و ڕۆژنامەکان بەجیاوازی ناونیشان و میتۆد و ڕەوتی کارکردنیانەوە ببنە بڵاوکراوەی زانستی، چونکە دنیای ئەمڕۆ دنیای پسپۆڕی و تایبەتمەندیە، وەك چۆن ناشێت گۆڤارێکی زانستی باسی پێشبینییەکانی چاودێرێکی سیاسی بۆ ئەڵمانیا دوای هەڵبژاردن بکات بەهەمان شێوە ڕۆژنامەیەکی سیاسیش ناشێت باسی نەخشەی جینی مێشوولە و میکانیکی کوانتەم بکات.

ڕاگەیاندنی زانستی بوارێکی فرە هەستیار و تایبەتییەو هەڵە قبووڵ ناکات، هاوکات هەندێك لەلقەکانی وەك پزیشکی و تەندروستی بەگشتی پەیوەندییەکی ڕاستەوخۆن بەژیانی مرۆڤەوە هەیە، دەشێت لەشارەکەی خۆتدا هەواڵێکی تەندروستی ببێتە بابەتێکی ڕۆژنامەوانی تەنانەت ئەگەر ڕۆژنامەکە سیاسیش بێت، بەڵام ناشێت هەواڵێکی زانستی لەسایتێکەوە وەرگیرێت و ئەو ڕۆژنامەیە بەبیری سیاسی خۆی ڕەفتاری لەگەڵدا بکات کە ئەمە زۆرجار بەزیان بۆ کۆمەڵگەش دەشکێتەوە یان بەهەڵە ئەو هەواڵە دەگوێزرێتەوە، گواستنەوەی ئەم هەڵەیەش نەك تەنیا زیان بەزانست دەگەیەنێت بەڵکو دەبێتە بەشێك لەکلتوری باوی قسەکردن و ڕەفتارکردنی خەڵکیش کە دوور نییە نەوە بەدوای نەوەدا بگوێزرێتەوە. کاتێك بەهاونیشتمانییەکی خۆت دەڵێیت سیر بخۆ بۆ دڵ باشە پێویستە ئاگات لەوە بێت لەڕووی زانستییەوە بۆچی باشە و تا چەند و چۆن باشە، چونکە دوور نییە لەبری باشبوون زیان بگەیەنێت کاتێك زیادەڕۆیی تیادا دەکرێت، بۆیە مەرج نییە هەموو ڕاگەیاندنێك لەتوانایدا بێت هەواڵی زانستی و ڕێنمایی تەندروستی بڵاوبکاتەوە و دەستکاری و دارشتنەوەی بۆ بکات، تەنیا لەو بارەدا نەبێت ئەگەر کەسی زانستی سەرپەرشتی ئەو بابەتە زانستییانە بکات.

سکرتێری نووسین